

Summit místních správ

V průběhu Světového summitu o udržitelném rozvoji v Johannesburgu se současně se setkáním reprezentantů národních vlád konalo rovněž třídní zasedání zástupců místních správ (někdy se také hovoří o "Summitu starostů"). Akce byla organizována *Mezinárodní radou pro místní environmentální iniciativy* (International Council for Local Environmental Initiatives), ICLEI ve spolupráci s dalšími většími mezinárodními asociacemi místních správ a třemi agenturami OSN – *Programem OSN pro vývoj* (UN Development Programme UNDP, *Programem OSN pro životní prostředí* (UN Environment Programme, UNEP a *Programem OSN pro lidská sídla* (UN Human Settlements Programme, UN Habitat)

Hlavními cíli tohoto setkání bylo seznámit účastníky summitu s poselstvím místních správ, předložit nové akčně orientované iniciativy partnerství a představit "Místní Akci 21". Při plenárním zasedání dne 30. 8. byla rovněž přijata "Johannesburská výzva" zástupců místních správ, v které se starostové zavázali jak k akcím na místní úrovni, tak i ke globální odpovědnosti. Výzva definuje principy jednání, požadavky i závazky místních správ vzhledem ke Světovému summitu o udržitelném rozvoji, vyzývá mezinárodní asociace měst a místních správ, vlády, Organizaci spojených národů a mezinárodní komunitu k akcím směřujícím k udržitelnému životu.

V úvodu jednání generální sekretář ICLEI Konrad Otto-Zimmermann shrnul, co členská města této organizace očekávají od Summitu: *"Summit musí pochopit, že místní správy mají klíčovou úlohu v udržitelném rozvoji. Každodenně se setkávají s požadavky různých podílníků, jsou nejbližší potřebám lidí a výrazně přispívají k procesům i cílům udržitelného rozvoje. Silné místní správy a silné místní ekonomiky zajišťují stabilní a bezpečný sociální rozvoj a omezují možné negativní účinky globalizace."* Nedostatečné pochopení národních vlád pro činnost místních správ v oblasti udržitelného rozvoje zůstává stále ještě velkou bariérou, která brání prosazování udržitelného rozvoje na místním stupni.

Zatím co – podle zpráv z tisku - především zástupci nevládních organizací kritizovali poněkud vágní výstupy vládního summitu, výsledky summitu místních správ vnímají jako jeden z pozitivnějších závěrů johannesburských jednání. Pod heslem *"Nyní je čas jednat, nenechme se o tuto příležitost připravit, další už se nemusí naskytnout!"* vystoupili zástupci místních správ s požadavkem základní proměny mezinárodních vztahů vedoucí k vytvoření spravedlivého a humánnějšího světového řádu. Současná struktura světové ekonomiky totiž omezuje schopnost místních správ plnit v úplnosti svůj mandát. Předsedkyně ICLEI Kaarin Taipale na jednání zdůraznila, že globalizace se vyznačuje silným vlivem ekonomických mocenských center, která však nejsou kontrolována standardními demokratickými politickými mechanismy. Jako jednu z cest řešení tohoto problému označila pevné lokální zakotvení politik národních vlád, což znamená posílení úlohy místních správ. Vládnutí by mělo být účinným prostředkem pro prosazení veřejných zájmů, jako je rovnost a udržitelnost.

Důležité je, že zástupci místních samospráv se vyjádřili a zavázali i ke globální odpovědnosti. Důvod tohoto kroku je zjevný – globalizace má nepřehlédnutelný dopad i na místní úroveň; především zástupci z rozvojových zemí hovoří o "zničujících účincích mezinárodního systému na místní společnosti a lokality". Součástí výzvy je i plán, podle něhož hodlají starostové do roku 2015 splnit podobné cíle, jaké si stanovili představitelé vlád na "velkém" summitu.

Plán předpokládá dosažení následujících změn: snížit na polovinu počet lidí bez přístupu k nezávadné pitné vodě a hygienickému zázemí, podniknout aktivní kroky k řešení problémů veřejného zdraví, zlepšit přístup k dosažitelným moderním energetickým službám, zvýšit přístup na trh pro zboží z rozvojového světa, směřovat k partnerství v oblasti technologií a znalostí v souvislosti se spravedlivým a dostupným režimem duševního vlastnictví a zajistit rovný přístup ke kvalitnímu vzdělání pro všechny a na všech úrovních.

Součástí Johannesburské výzvy je rovněž vyhlášení "Místní akce 21" (Local Action 21). Tato iniciativa, navržená ICLEI společně se třemi již uvedenými agenturami Organizace spojených národů, byla již zveřejněna v červenci t.r. jako odpověď na Deklaraci millenia.

Místní akce 21 má být pokračováním Místní agendy 21. Představuje však posun od agendy k akci, od plánu k praktické činnosti. *“Města nemohou čekat, protože se musí každodenně zabývat dopadem dění na světových trzích, populačním vzrůstem a každodenními potřebami svých obyvatel”*, říkají účastníci jednání. Předpokládá se, že 6 400 místních správ ze 113 zemí, které se dnes angažují vMA21, by mohlo a mělo být daleko více aktivnější než doposud. Prostředkem by mělo být vypracování praktických a realistických akčních plánů a jejich uskutečňování prostřednictvím programů Místní akce 21. Johannesburgská výzva proto vyjadřuje odhodlání nastoupit desetiletí urychlených a efektivních akcí směřujících k vytvoření udržitelných společenství a k ochraně společných globálních statků.

PhDr. Marek Franěk, Csc.